

Nieuwe Gein
spelen met taal

Colofon

ISBN: 978 90 8954 698 2

1e druk 2014

© 2014 Wim Meyles

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

Postbus 2532

8901 AALeeuwarden

Telefoon: 058-2894857

www.elikser.nl

Omslag ontwerp: Wim Meyles

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enige wijze dan ook, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Nieuwe Gein

spelen met taal

Wim Meyles

*De leukste plaats in Nederland?
Ach, Grollo, Leuth en Kolderveen
zijn allemaal best amusant,
maar Nieuwe Gein staat nummer 1.*

Inhoud

Ieder zijn huisdier	9
Multi culti	10
Het treurige bestaan van broers en zussen van BN'ers	11
Fiat Wanda	15
Cruyffies, epkes en moszkowiczen	16
Meisjesdroom	19
Sponsorkinderen	20
Weg met het Wilhelmus	24
Waar de blanke top der duinen	25
Schaamnamen	26
Nijntje leest de krant	29
Als je voor een dubbeltje geboren bent ...	35
Adverteren doet begeren	40
Hyperdepiep hoera!	42
Het ultieme gedicht	44
Veertig jaar getrouwd	47
Zwijgen is zilver, spreken is goud	48
Kerstliedje (1)	52
Kerstliedje (2)	53
Beroemd en vernoemd	54
Boekbespreking	56
Damesvoetbal	57
De Cito-toets	58
Sociale media	64

De rode draad	65
De beste maatjes	68
Bijzondere mensen	69
Koosnaampjes	70
Op uw gezondheid!	72
Intriest	74
Toespraak bij de opening van de nieuwe vleugel van het Radboudziekenhuis in Nijmegen	76
De cursus reanimatie	78
Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder	79
Muzikado	81
Reclametaal	85
Interview met de dichter Ben Nuheppi	87
Mallerhande	91
Zwijgen is zilver, spreken is goud (juiste antwoorden)	94
De Cito-toets (juiste antwoorden)	95

Ieder zijn huisdier

Wie zijn stek heeft gevonden
op een flink perceel aarde,
heeft ruimte voor honden,
schapen en paarden.

Maar in piepkleine huizen
gelden andere normen:
wij hebben luizen,
de kinderen wormen.

Multi culti

Een Friese dwarskop uit Piaam
liet zich door niets of niemand stoppen;
bekeerde zich tot de islam
en roept nu luidkeels: “Allah boppe!”

Het treurige bestaan van broers en zussen van BN'ers

Volgens de laatste telling wonen er in ons land 754.239 bekende Nederlanders. Leuk voor wie het overkomt: het levert publiciteit en geld op. Maar het is een ramp voor de broers en zussen uit hetzelfde gezin. Vertwijfeld vragen zij zich af wat er aan hen mankeert. Waarom staan zij nooit in het middelpunt van de belangstelling? Hoe is het in vredesnaam mogelijk dat de enige in het gezin die niet normaal kon doen (Paul de Leeuw, Gordon, Gerard Joling), BN'er werd, terwijl zij zich elke dag van 9 tot 5 in het zweet moeten werken? Het psychische leed waaronder deze ongelukkigen gebukt gaan, is met geen pen te beschrijven. Faalangst, depressie en gevoelens van minderwaardigheid zijn bij hen dan ook eerder regel dan uitzondering. Om u een beeld te geven van wat zij doormaken, beschrijf ik u graag een paar schrijnende gevallen.

De kunstschilder Karel Appel had één broer, die ook wel aardig kon tekenen. Maar omdat Aart Appel een behoorlijke eigenheimer was, koos hij tegen alle adviezen in voor een bestaan als boer. Toen Karel met zijn schilderwerk een aardige boterham begon te verdienen, schoot dit Aart in het verkeerde keelgat, vooral omdat zijn broer regelmatig verkondigde dat hij “maar wat aan rot-

zooide”. Vanaf dat moment verloor hij zijn plezier in het leven en hoorde men hem alleen nog maar klagen (hetgeen hem de bijnaam ‘De Pieper’ opleverde).

De schrijfster Carry Slee heeft een sullige broer (Bob). Al zijn pogingen om beroemd te worden, zijn op niets uitgelopen. In zijn kennissenkring was hij altijd de Sjaak (en later de Bob, omdat hij na uitgaansavondjes stevast zijn beschonken vrienden naar huis moest rijden). Dat zijn naam hierdoor in het woordenboek terecht kwam, vond hij een schrale troost. Uiteindelijk vertrok hij naar Zwitserland, waar hij verschillende wintersporten probeerde. Naar verluidt gaat het bergafwaarts met hem.

De broer van oud-premier Wim Kok had meer belangstelling (en aanleg) voor eten dan voor politiek. Hij besloot van zijn hobby zijn beroep te maken en vond een baantje als keukenhulp in cafetaria ‘Vette Pret’ te Goor. Hoewel dit hem geen landelijke bekendheid opleverde, stond hij toch in de wijde omgeving bekend als ‘Sjef Kok van de snackbar’.

De bekende historicus Geert Mak heeft zijn zaken goed op orde (vooral zijn jaartallen). Dit kan echter niet worden gezegd van zijn broer Mick. Van jongs af aan was hij een rommelaar. Toen hij

inzag dat hij met zijn karakter nooit een BN'er zou kunnen worden, begon hij een kringloopwinkel. Toen zelfs dit geen succes bleek, verkocht hij de hele mikmak.

In het gezin waarin Maurice de Hond opgroeide, sprak men elkaar zo kort mogelijk aan. Zo stonden de kinderen al snel bekend als Mauw de Hond, Wil de Hond (Wilhelmina), Do de Hond (Dominique) en Ro de Hond (Ronald). Toen zijn reputatie als enquêteur was gevestigd (uit eigen onderzoek bleek dat 98,6% van alle volwassen Nederlanders zijn naam kende), heeft hij voor de aardigheid ook eens onderzocht hoe dat bij zijn zus en broers lag. Zij bleken slechts bekend bij respectievelijk 0,003%, 0,005% en 0,001% van de bevolking (in alle gevallen naar boven afgerond). Wil, Do en Ro hebben hem dit onderzoek nooit in dank afgenomen.

De broer van Dieuwertje en Stef Blok (de eerste kent u wel, de tweede is minister van volkshuisvesting) had tot zijn verdriet geen kwaliteiten waarmee je in de schijnwerpers terechtkomt. Toch mag hier wel worden vermeld dat Rem Blok zich verdienstelijk heeft gemaakt als rijwielhersteller.

Thomas, Inge, Laura en Sander Dekker hebben een zus Riet. Toen bleek dat ze niet kon wielren-

nen, zwemmen of zeilen en zelfs niet geschikt was als minister van onderwijs, raakte ze in een diepe depressie. Wat haar broers en zussen ook probeerden, ze was doof voor elk advies. Wat hen betreft, kon Riet toen op het dak gaan zitten. Dit heeft ze uiteindelijk ook gedaan.

Als je tweelingbroer alle aandacht krijgt en jij niet, is dat natuurlijk extra pijnlijk. Dit overkwam de broer van Lee Towers (Twin). Na verloop van tijd kon hij er niet meer tegen: hij vertrok naar New York, waar hij volledig is ingestort.

Het hierboven geschetste probleem komt natuurlijk ook voor in andere landen, maar veel minder vaak (er zijn in Europa ongeveer net zoveel bekende Nederlanders als bekende Engelsen, Fransen, Duitsers, Italianen, Spanjaarden, enz. bij elkaar opgeteld). Wellicht kent u het tragische verhaal van de broer van stervoetballer Lionel Messi (Stanley). Om de aandacht van zijn familie te trekken, begon hij zichzelf te verminken. Zijn ouders dachten dat verandering van omgeving hem goed zou kunnen doen en boekten een vakantie voor hem. Dat liep echter funest af (de touroperator was Kras Reizen).

Fiat Wanda

Ik zag in een reclameblad
een populair model Fiat
waarop een mooie dame zat.

Dit aanbod kon ik niet weerstaan:
ik trok mijn stoute schoenen aan
om bij de dealer langs te gaan.

Maar deze sprak geërgerd: “Scheer
u weg van dit terrein, meneer!
Die meid is hier allang niet meer!”

Cruyffies, epkes en moszkowiczen

Als we duidelijk willen maken hoe dronken iemand is, noemen we hem 'lazarus'. Een verachtelijke verrader is een 'judas', een cynicus een 'ongelovige Thomas'. En verder kennen we het adamskostuum, de jobstijding en het salomonsoordeel. Handig, die Bijbelse figuren! Ook putten we dankbaar uit de Griekse mythologie: een onmogelijk zware klus typeren we als 'sisyphusarbeid', een zwakke plek als 'achilleshiel' en een bron van onheil als 'doos van Pandora'.

Maar ... waarom altijd terugvallen op die verre Oudheid? We hebben toch onze moderne helden? Waarom iemand als een narcist beschrijven (wie kent Narcissus nog?) als je ook Peter R. de Vries tot je beschikking hebt? Ons land telt momenteel een recordaantal BN'ers met alle denkbare hebbelikheden en onhebbelikheden. Dit biedt toch geweldige kansen om onze taal te verrijken?

Nu moet ik eerlijk toegeven dat het idee niet helemaal nieuw is. In het verleden is er bij tijd en wijle ook gebruik van gemaakt.

- Het oudste voorbeeld dateert uit de 17^e eeuw: 'je ergens van afmaken met een jantje-van-leiden' (afgeleid van de wederdoper en mooiprater Jan van Leiden (1506 – 1536)).

- Een paar jaar geleden was half Nederland aan het sonjabakkeren.
- De uitdrukking ‘Houd eens op met dat geëmmer!’ slaat waarschijnlijk op het taalgebruik van voormalig nieuwslezer Fred Emmer.
- Het bijvoeglijk naamwoord ‘stapel’ (in ‘stapelgek’ bijvoorbeeld) is ontleend aan de overschrijver Diederik Stapel.
- De uitdrukking ‘jan-met-de-korte-achternaam’ heeft betrekking op zanger Jan Smit.

Om u een indruk te geven van de mogelijkheden, heb ik een aantal situaties op een rijtje gezet waarin we een nieuwe, kernachtige uitdrukking aan ons vocabulaire zouden kunnen toevoegen.

Situatie: een spreker begint een zin, maar verzandt al snel in irrelevante bijzinnen (of hij verhaspelt een spreekwoord op gruwelijke wijze).
Zo’n zin noemen we voortaan een ‘cruyffie’.

Situatie: iemand levert een uitzonderlijke prestatie.
Zo’n prestatie noemen we voortaan een ‘epke’ (of een ‘kromowidjojo’).

Situatie: iemand maakt bewust een kwetsende opmerking.

Zo'n opmerking noemen we voortaan een 'geert'.

Situatie: iemand praat aan één stuk door, zonder veel zinnigs te zeggen.

Zo'n figuur noemen we voortaan een 'ratelband'.

Situatie: iemand laat zich op uiterst cynische wijze uit over een persoon of onderwerp.

Zo'n uitlating noemen we voortaan een 'maarten'.

Situatie: iemand is een onverbeterlijke pessimist.

Zo iemand noemen we voortaan een 'dorresteijn'.

Situatie: iemand probeert op een irritante manier zijn gelijk te krijgen.

Zo'n persoon noemen we voortaan een 'moszkowicz'.

Situatie: iemand wijst je de verkeerde weg.

Zo iemand noemen we voortaan een 'kemkers'.

Situatie: tijdens een goed gesprek probeert iemand steeds op puberale wijze de aandacht op zichzelf te vestigen.

Dan zeggen we voortaan: 'Houd eens op met dat gegeerengoor!'

Meisjesdroom

Ik wil een superrijke man,
met een Rolls Royce en ook een heli;
een grote vriendenachterban,
want Facebook is mijn evangelie.
Natuurlijk ook de schoonheid van
een rode roos, een witte lelie,
een hoofd met Kroeshaar als het kan,
maar dan van Doutzen, niet van Neelie.

Kailey

Sponsorkinderen

Reclame is overal. Of u nu tv kijkt, op de snelweg rijdt of in een bushokje staat: altijd is er wel een fabrikant die uw aandacht vraagt. Advertenties zijn tegenwoordig net zo gewoon als planten in een tuin of meubels in een huis. We kunnen en willen niet meer zonder: de producent wordt geprikkeld door zijn verkoopdwang, de consument door zijn koopneurose.

Fabrikanten steken veel tijd en energie in het bedenken van nieuwe strategieën. Na de merkkleding, de shirtreclame en de spam, hebben ze ook de hondreclame (wervende teksten op hondendekjes) en de stoepreclame (logo's op trottoirtegels) uitgevonden.

De lucratiefste manier om naamsbekendheid te verwerven, is echter de kindsponsoring. De opzet is eenvoudig. De fabrikant benadert paren die in blijde verwachting zijn, met de vraag of hun kind de naam van zijn bedrijf mag dragen. Een aantrekkelijke bijdrage in de kosten van levensonderhoud moet de ouders over de drempel helpen. Meestal lukt dat wel, zeker in tijden van crisis. En ach, wat maakt het uit of je kind Mart of Mars, Robin of Robijn, Maggie of Maggi, Hein of Heinz, Tina of Tena, Leo of Lego, Kas of Kras, Magnus of Magnum, Gemma of Gamma, Niek of Nike heet? Uitgaande van een gemiddelde levensverwachting van tachtig jaar, kan dit een bedrijf enorm veel pu-